

วิกฤต 'แฮมเบอร์เกอร์' ลามถึงไหน?

อาหารสมอง

วิจารณ์ ศรีเศศ 44

วิกฤต "แฮมเบอร์เกอร์" หรือ วิกฤตการเงินของสหรัฐอเมริกา เริ่มส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั่วโลกและลามมายังเอเชีย คำถามที่ผู้คนสงสัยกันก็คือมันลามไปถึงไหนแล้วและในลักษณะใด

ขณะนี้วิกฤตได้ลามไปถึงสหภาพยุโรป (EU) ประกอบด้วย 27 ประเทศ ในจำนวนนี้มี 12 ประเทศที่ใช้เงินสกุลของตนเอง) แต่ไม่อาจเรียกได้ในทางเทคนิคว่าเกิดสภาวะเศรษฐกิจฝืดเคือง (recession) ขึ้นแล้วเพราะค่าจำกัดความของ recession ก็คือเศรษฐกิจหดตัว (เติบโตเป็นลบ) สองไตรมาสต่อเนื่องกัน ถึงบัดนี้เศรษฐกิจของ EU หดตัวเพียงไตรมาสเดียว

อย่างไรก็ดี เมื่อมองไปที่ 5 เศรษฐกิจใหญ่ของ EU คือ เยอรมนี อังกฤษ สเปน และฝรั่งเศส สำหรับ 3 ประเทศหลัง เศรษฐกิจหดตัวไปหนึ่งไตรมาสแล้ว ส่วนเยอรมนีซึ่งเป็นเศรษฐกิจใหญ่สุดของ EU และอันดับ 4 ของโลกได้ประกาศแล้วว่าตนเองเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจฝืดเคือง ขณะนี้อิตาลีเศรษฐกิจใหญ่อันดับ 4 ของ EU ก็อยู่ในสภาพเดียวกัน

เมื่อมองไปที่ประเทศต้นเหตุ คือ สหรัฐอเมริกา เศรษฐกิจหดตัวในไตรมาสที่ 3 ไปแล้ว หากตัวเลขของไตรมาสที่ 4 หดตัวเหมือนกันอีก ก็เป็นที่แน่ชัดว่าห้วงจรโลกสำคัญ เศรษฐกิจใหญ่อันดับหนึ่งของโลกได้เข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจฝืดเคืองเหมือนที่คนทั่วโลกคาดเดา

ประเทศที่คนเอเชียจับตามองกันมากที่สุดคือ ญี่ปุ่น บัดนี้ตัวเลขไตรมาส 2 และ 3 ของปี 2008 ชี้ชัดว่าเข้าสู่ภาวะเศรษฐกิจฝืดเคืองเช่นกัน ถึงแม้ในตอนแรกมีคนที่เชื่อกันว่าจะไม่ถูกกระทบมากมาย แต่ความจริงก็คือญี่ปุ่นเป็นคู่ค้าใหญ่สุดของสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นใช้การส่งออกเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจมายาวนาน เมื่อผู้ซื้อสินค้ามีอันหันเหไปซื้อของอเมริกา มีปัญหาที่ยอมส่งออกได้น้อยลงเป็นธรรมดา

ครั้นญี่ปุ่นจะหันไปพึ่งการบริโภคภายในประเทศ เพื่อเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจแทน ก็ประสบกับปัญหาความหวาดระแวงความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจของคนญี่ปุ่น จนไม่กล้าที่จะบริโภคตามใจอยาก ต้องอดออมเพื่อป้องกันการใช้เงินในอนาคต

ญี่ปุ่นนั้นแม้เศรษฐกิจลุ่มๆ ดอนๆ นานถึง 10 กว่าปี เพิ่งจะมีการขยายตัวเมื่อ 2 ปีที่ผ่านมา แต่ 2 ปีที่ผ่านมารายได้ของคนญี่ปุ่นโดยทั่วไปไม่เพิ่มขึ้น เพราะธุรกิจพยายามลดต้นทุนการผลิตเพื่อแข่งขันกับจีน ใช้การจ้างแรงงานไม่เต็มเวลา มุ่งใช้จ่ายเพื่อลงทุน แรงงานไม่มีอำนาจต่อรองมาก เมื่อเศรษฐกิจหดตัว ด้วยรายได้ที่ไม่เพิ่มขึ้น คนญี่ปุ่นจึงประหยัดไม่ใช้จ่ายในระดับที่สามารถช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจทดแทนแรงส่งออกที่หายไป

สำหรับผลกระทบของวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ต่อจีนนั้น ปฏิบัติการของเงินที่ภาครัฐจะทุ่มเงินกระตุ้นเศรษฐกิจถึง 14,650 ล้านเหรียญสหรัฐ

แสดงให้เห็นถึงตกริปัญหาเศรษฐกิจถดถอยของจีน เมื่อตัวเลขเศรษฐกิจของจีนไม่เป็นที่เชื่อถือกันนักในระดับโลก การจะตัดสินว่าเศรษฐกิจถดถอยถึง 2 ไตรมาสต่อเนื่องกันแล้วหรือยัง จึงจำเป็นต้องพิจารณาจากพฤติกรรมของภาครัฐเป็นสำคัญ

ได้ยืนยันว่าเงินจะกระตุ้นเศรษฐกิจในชุมชนอยู่ห่างไกลในบางพื้นที่ด้วยการอนุญาตให้มีการเปลี่ยนมือถือครองที่ดินได้ (ที่ดินทั้งหมดเป็นของส่วนกลาง ผู้ใช้ประโยชน์เป็นผู้ครอบครองทำกิน) ซึ่งแตกต่างจากนโยบายที่เคยมีมา วิธีการนี้จะทำให้เกิดเงินสะพัดในพื้นที่เหล่านี้ขึ้นทันที เพราะจะมีนายทุนเข้าไปซื้อสิทธิการถือครองที่ดินจากเกษตรกร

วิธีนี้น่าจะได้ผลในการ "อัดฉีด" เงินเข้าไปในพื้นที่โดยภาคเอกชนกันเอง แต่ในแง่มุมมองหนึ่งก็เป็นเรื่องน่าเศร้า เพราะเงินจะเข้าไปทำลายวิถีชีวิตของเกษตรกรที่เคยอยู่กันมาช้านาน และไม่มีปัจจัยใดที่สำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรเท่ากับที่ดินทำกิน

เมื่อไฟมันลามไปอย่างนี้แล้ว คำถามก็คือแล้วประเทศอุบัติใหม่ (emerging countries) ได้เจ็บตัวมากที่สุด คำตอบก็คือน่าจะเป็นประเทศที่ (ก) พึ่งพิงการส่งออกและบริการเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่ง (ข) มีหนี้ต่างประเทศมาก โดยมีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศไม่เป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกัน (ทุกคุณยังจำวิกฤต "ต้มยำกุ้ง" ที่บ้านเราเป็นสาเหตุได้) (ค) พึ่งพิงเงินลงทุนจากต่างประเทศและเงินกู้ยืม เป็นตัวสร้างสภาพคล่องของประเทศ (ง) ขาดดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดสูง กล่าวคือต้องพึ่งพิงเงินตราต่างประเทศจากการลงทุนเพื่อคานการขาดดุลเหล่านี้ มิฉะนั้นแล้วเงินทุนสำรองระหว่างประเทศก็จะร่อยหรอจนมีผลกระทบต่อความสามารถในการรักษาเงินของตนเอง

เงื่อนไขสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือได้เจ็บตัวสูงจากการสูญเสียมูลค่าของตราสารหนี้และอนุพันธ์ ที่ผูกโยงกับการจำนองอสังหาริมทรัพย์ (mortgage-back securities)

ของสหรัฐอเมริกาครั้งนั้นจนกระทบสถาบันการเงินและบริษัทใหญ่ของประเทศอย่างสำคัญ

ประเทศเอเชียที่เข้าข่ายถูกผลกระทบอย่างแรงก็คือ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ฮองกง ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย เวียดนาม ฯลฯ ประเทศเอเชียแถบนี้ที่ไม่น่าจะโดนกระทบแรงก็คือ ไทย มาเลเซีย พม่า กัมพูชา ลาว ฯลฯ

ตราบไคที่ประเทศกลุ่มหลังนี้ไม่เกิดปัญหาในเรื่องการขาดความเชื่อมั่นขึ้นอย่างเฉียบพลันและรุนแรง เช่น ตื่นตระหนกแห่ถอนเงินในสถาบันการเงิน บริหารเศรษฐกิจผิดพลาดอย่างร้ายแรง เกิดปัญหาการเมืองในประเทศอย่างชนิดทำให้ผู้คนในและนอกประเทศขาดความเชื่อมั่นและขาดการคาดหวังที่ต่ออย่างสิ้นเชิงแล้ว ก็ไม่น่าประสบปัญหาร้ายแรงเท่าวิกฤตเมื่อปี 2540

ในปีหน้าคนไทยถูกระทบอย่างแน่นอน ในเรื่องการว่างงานของบางภาคเศรษฐกิจ ใน

เรื่องการท่องเที่ยว (โดยเฉพาะในบางพื้นที่ที่คนต่างชาตินิยมเป็นพิเศษ) ในเรื่องประมงและสินค้าเกษตร เช่น ราคายาง ราคาข้าว (ไม่สูงเหมือนที่ฝันกันเมื่อปีก่อน) ราคารัญพืช เฟอร์นิเจอร์ สิ่งทอ เครื่องใช้ไฟฟ้า ชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ตลอดจนอุตสาหกรรมอาหารทะเลและอาหารแปรรูปซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัวในระดับต่ำกว่าร้อยละ 4 ท่ามกลางการลดลงของราคาพลังงานและค่าครองชีพในระดับหนึ่ง

ไม่มีใครสามารถบอกได้ว่าต้นเหตุไฟที่เกิดขึ้นนั้น บัดนี้ได้ถูกควบคุมให้อยู่ในวงจำกัดได้หรือยัง และจะดับมันต่อไปอย่างไรก็ได้ผล แต่ไม่ว่าคำตอบจะเป็นอย่างไรก็ตาม บัดนี้ต้นเหตุไฟแต่แรกก็ทำให้เกิดการลุกลามออกไปบ้านอื่นแล้ว และอาจติดลุกลามออกไปอีกไกลได้

ไม่ว่าบ้านใครจะอยู่ใกล้หรือไกล บ้านที่ไฟกำลังไหม้อยู่ก็ตาม การมีสติของคนในบ้านและความสามารถของผู้นำในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่คนในบ้านและนอกบ้านว่ารู้วิธีและสามารถดับไฟได้นั้นสำคัญอย่างยิ่ง ●

น้ำจิ้มอาหารสมอง

There are more goods
bought by the heart than by
the head.

George Henning

มีสินค้าที่ถูกซื้อโดยหัวใจมาก
กว่าโดยสมอง

เครื่องเคียงอาหารสมอง

โรค Obama กำลังขึ้นสมอง มีข้อมูลแปลกบางอย่างที่อาจเอาไว้คุยไม้กับเพื่อนได้

Madelyn Dunham ภรรยาผิวดำของ Obama มีเชื้อสายอินเดียนแดงเผ่า Cherokee ซึ่งเธอภูมิใจมาก

หากนับญาติกันแล้วตาของ Obama คือ Stanley Dunham มีบรรพบุรุษสำคัญคนหนึ่งคือ Mareen Duvall เศรษฐีฝรั่งเศสผู้อพยพมาอเมริกาในยุค ค.ศ.1650 ซึ่งทำให้ตาของเขาเป็นญาติทางสายเลือดกับประธานาธิบดีทรูแมน และรองประธานาธิบดีคนปัจจุบันคือ Dick Cheney

Obama มีเชื้อสายอินเดียนแดง ซึ่งโดยพันธุกรรมเป็นคนเอเชีย ดังนั้น Obama จึงมีส่วนผสมของคนผิวเหลือง คนผิวขาว และคนผิวดำ ครบทั้ง 3 สี Tiger Woods ที่แน่ๆ ยังมีแค่ 2 สีเท่านั้น คือสีเหลือง และสีดำ

Ann Dunham มีลูกคือ Obama ตั้งแต่อายุได้ 19 ปี เมื่อยังเรียนอยู่ในปีแรกๆ ของ University of Hawaii ในขณะที่ตอนนั้นพ่อของเขาคือ Barack Obama Senior เป็นนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาแล้วจาก Kenya

หลังจากแม่ของ Obama มีลูกแล้ว 2 คน คือ Obama กับน้องสาวต่างพ่อ (Maya Soetoro-Ng ลูกครึ่งอเมริกัน-อินโดนีเซีย) ก็กลับไปเรียนหนังสืออีกจนจบปริญญาเอก ด้านมนุษยวิทยา และทำงานองค์การระหว่างประเทศ จนเสียชีวิตเมื่อมีอายุเพียง 52 ปี พ่อของเขาก็ตายเมื่ออายุ 50 ปีเศษเท่านั้น ยายตายตอนอายุ 86 ปี สองวันก่อนที่เขาจะชนะเลือกตั้ง

ชื่อกลางของ Obama คือ Hussein ซึ่งมาจากชื่อมุสลิมของปู่ของเขาที่ Kenya ซึ่งเปลี่ยนศาสนาจากโรมันคาทอลิกเป็นอิสลาม